
Praksa in priporočila 1:

Vzdrževanje/obnova/razširitev/obogatitev obstoječih vegetacijskih krajinskih elementov

---

Na površinah izbranih partnerskih kmetijskih gospodarstev, so se izvedli ukrepi vzdrževanja, obnove, razširitve in obogatitve obstoječih krajinskih elementov. Na osnovi izvedenih aktivnosti in spremljanja stanja po izvedbi izpostavljam ključna praktična priporočila.

Osnovno vodilo vzdrževanja vseh vegetacijskih krajinskih elementov, je ohranjanje dobrega stanja njihove vegetacije. Potrebno je občasno selektivno redčenje vegetacije ter odstranitev suhih dreves oz. poškodovanih ali suhih vej. To izvedemo med oktobrom in 1. marcem, če drevesa takrat še niso olistana. Pazimo na uporabo ustreznega orodja oz. mehanizacije, ki omogoča raven in čist rez. Zaradi omejevanja tujerodnih invazivnih rastlin se redčenje izvaja v omejenem obsegu, še posebej to velja za grmovnice (ohranjanje zadostne gostote).

Odstranitev suhih vej.

Čisti rezi po odstranitvi suhih vej.

Dodatno prispevamo k biotski raznovrstnosti, če obstoječi krajinski element povečamo (razširimo, podaljšamo, zapolnimo vrzeli), obogatimo z avtohtonimi rastlinskimi vrstami ali z malimi neživimi strukturami. Za povečanje uporabimo čim pestrejšo kombinacijo sadik avtohtonih vrst dreves in grmovnic. Priporočamo presaditev sadik.

Novo zasajene oz. presajene sadike najbolj ogrožajo tujerodne invazivne rastline, poletna suša in divjad. Tujerodne invazivne rastline okoli sadik je potrebno zatirati s košnjo, puljenjem, sicer so možnosti preživetja sadik bistveno manjše. Priporočamo, da se sadike označijo s količki zaradi boljše vidljivosti pri izvedbi zatiranja tujerodnih invazivnih rastlin. Najboljši čas za zasaditev je pozno jeseni zaradi poletnih suš in omejenih možnosti zalivanja. Divjad pogosto poškoduje sadike, zato je priporočeno okoli njih namesti tudi zaščitna mreža.

*Primer dodatno zasajenih sadik v vrzeli obstoječe mejice;
sadike imajo nameščeno oporo in zaščitno mrežo pred divjadjo.*

*Primer presajenih sadik avtohtonih grmovnic v vrzeli obstoječe mejice;
sadike grmovnic so označene s količki zaradi boljše vidljivosti pri izvedbi zatiranja tujerodnih invazivnih
rastlinskih vrst.*

Krajinski element lahko obogatimo z različnimi neživimi strukturami manjših dimenzij, kot npr. kup kamenja, kup vejevja, čmrljak ali hotel za žuželke. Z njimi dodatno vzpostavimo pogoje, ki privabljajo predvsem plazilce in žuželke.

Primeri obogatitve krajinskih elementov z različnimi neživimi strukturami (hotel za žuželke na kmetiji Korenjak, čmrljak na kmetiji Vouk, kup kamenja na površini kmetije Leben).

Praksa in priporočila 2:

Vzpostavitev novih vegetacijskih krajinskih elementov

Na površinah izbranih partnerskih kmetijskih gospodarstev so se zasadile nove mejice in drevesa v liniji. Na osnovi izvedenih aktivnosti podajamo ključna priporočila za vzpostavitev novih krajinskih elementov.

Pri opredelitvi lokacije novega krajinskega elementa, ga poskusimo umestiti na lokacijo, kjer bo hkrati dopolnjeval mrežo obstoječih krajinskih elementov in čim manj motil obdelavo kmetijskih zemljišč. Posledično se usmerjamo na robove obdelovalnih enot, pri tem pa načrtujemo tudi odmik od parcelne meje (ob zasaditvi na parcelno mejo, je potrebno soglasje mejaša). Pazimo, da ne bi vzpostavitev novega krajinskega elementa predstavljala ovire za preglednost, prav tako ne sme ogroziti vodov gospodarske javne infrastrukture. Nov krajinski element je smiselno umestiti na slabša, manj rodovitna in degradirana zemljišča, če pa takšnih nimamo, ga umestimo tako, da čim bolj preprečujejo vodno in vetrno erozijo. Upoštevamo prihodnjo osenčenost in prilagodimo smer zasaditve, če gre za linijski element. Priporočamo smer sever-jug, če pa ta ni mogoča, se naj zasadijo predvsem grmovnice.

Za zasaditev novega krajinskega elementa uporabimo avtohtone vrste dreves in grmovnic. Priporočamo presaditev. Novo zasajene oz. presajene sadike najbolj ogrožajo tujerodne invazivne rastline, poletna suša in divjad. Tujerodne invazivne rastline okoli sadik je potrebno zatirati s košnjo, puljenjem, sicer so možnosti preživetja sadik bistveno manjše. Najboljši čas za zasaditev je pozno jeseni zaradi poletnih suš in omejenih možnosti zalivanja. Divjad pogosto poškoduje sadike, zato se naj večjim sadikam namesti tudi zaščitna mreža. Ključni za uspešno vzpostavitev novega vegetacijskega krajinskega elementa so: spremljanje stanja zasajenih sadik, ustrezna skrb zanje in po potrebi nadomeščanje propadlih sadik.

Vzpostavitev nove mejice med njivami.

Vzpostavitev nove mejice na brežini nad vodotokom.

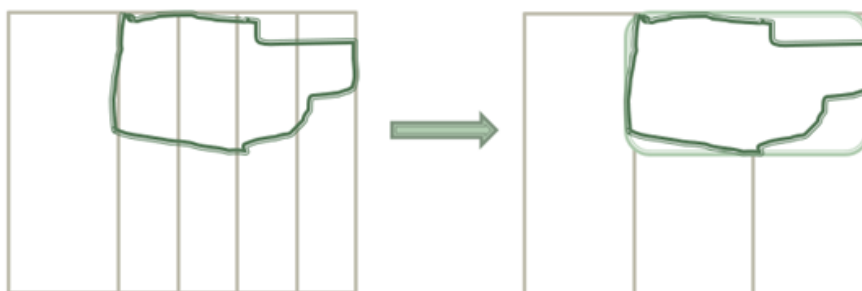
Praksa in priporočila 3:

Obravnava krajinskih elementov v sklopu agrarnih operacij

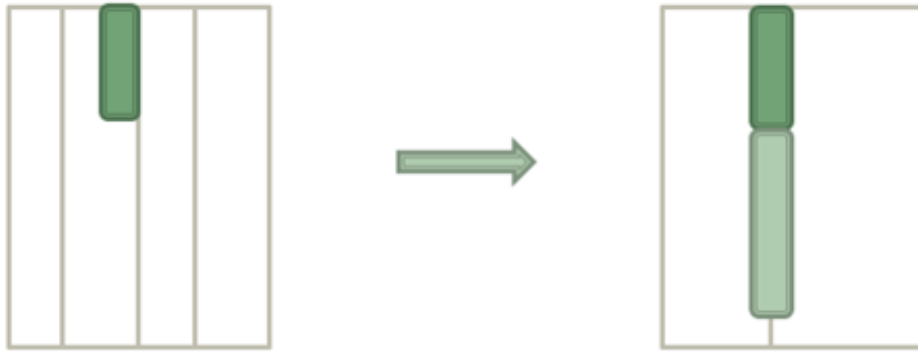
Zaradi potrebe po oblikovanju novih praks na področju izvajanja komasacij in agromelioracij, v smislu vključevanja nekmetskih (naravovarstvenih, okoljskih, ipd.) ciljev v projekte agrarnih operacij, so bila pripravljena še priporočila za obravnavo krajinskih elementov v sklopu le-teh. Pri oblikovanju priporočil, se je izhajalo predvsem iz tuje literature, vezne na razvoj zemljišč in ohranjanje narave.

Z naravovarstvenega vidika je bolje ohraniti že obstoječi krajinski element, kot obstoječega odstraniti in nadomestiti z novim na drugi lokaciji, zato je smiselno že pri komasacijah načrtovati mrežo poti in novo razdelitev zemljišč tako, da se obstoječi krajinski element ohranijo v čim večji meri. Smiselno je, da se obstoječe skupine dreves in grmičevja ohranijo ter po potrebi oblikujejo v pravilnejšo obliko, ki se bo bolje dopolnjevala z načrtovano novo razdelitvijo zemljišč.

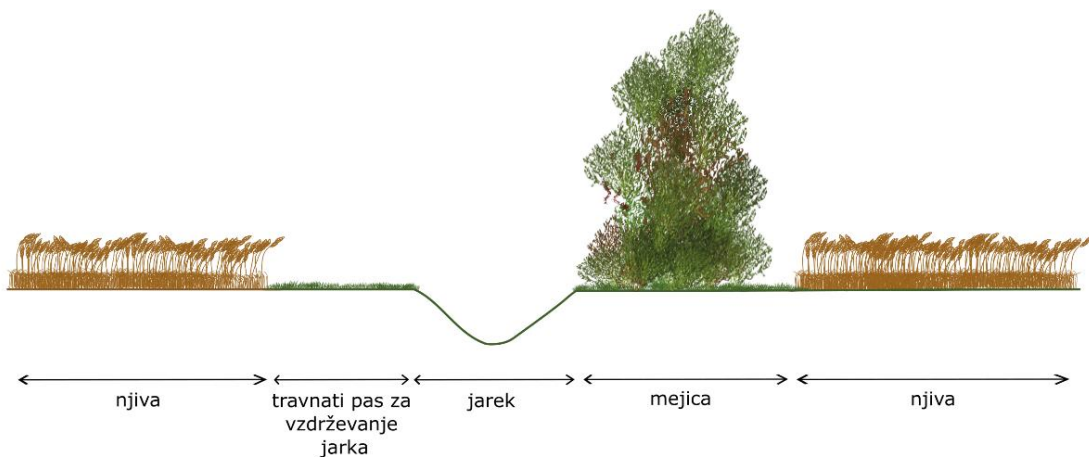
Shematski prikaz prilagoditve novega stanja zemljišč, po izvedbi komasacije obstoječemu krajinskemu elementu, z minimalnim povečanjem površine krajinskega elementa.

Podobno se ohrani obstoječe mejice in se jih, z novo razdelitvijo zemljišč, umestiti na mejo med dva lastnika zemljišč. Če je obstoječa mejica orientirana v smeri sever–jug, je njen vpliv osenčenosti na obdelovalne površine manjši in je smiselno mejico podaljšati po celotni meji med sosednjima zemljiščema.

Shematski prikaz prilagoditve novega stanja zemljišč, po izvedbi komasacije obstoječemu krajinskemu elementu (mejici) in načrtovano podaljšanje mejice v smeri proti jugu.

Po potrebi se v sklopu agrarnih operacij načrtuje vzpostavitev novih krajinskih elementov. Te načrtujemo predvsem ob poljskih poteh, ob jarkih, izjemoma ob vodotokih, pri tem pa moramo upoštevati odmike novih zasaditev od različne infrastrukture in tudi prihodnjo osenčenost površin. Ob jarkih se načrtuje zasaditev mejic le enostransko, zaradi vzdrževanja jarkov. Tudi pri načrtovanju novih mejic ob poljskih poteh priporočamo, da se načrtujejo le na eni strani poljske poti ter z zadostnim odklikom od poljske poti. Smiselno je upoštevati tudi prihodnjo osenčenost in umestiti nove mejice tako, da bo poznejši vpliv osenčenosti na kmetijsko površino in pridelavo čim manjši.

Prikaz načrtovanja mejice ob obstoječem jarku.